

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Josefa Baxy a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **S. M.**, zast. Mgr. Františkem Drlíkem, advokátem, se sídlem náměstí Míru 9, Šumperk, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, zast. JUDr. Petrem Ritterem, advokátem, se sídlem Riegrova 12, Olomouc, (dříve Krajský úřad Olomouckého kraje, se sídlem Jeremenkova 40a, Olomouc), o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 9. 2011, č. j. 38 Cad 1/2006 - 268,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Zástupci žalobce Mgr. Františku Drlíkovi, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 960 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí. Náklady právního zastoupení žalobce nese stát.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 13. 1. 2006, č. j. KUOK/37900/05/OSV-DS/7025/SD-256, Krajský úřad Olomouckého kraje (dále jen „krajský úřad“) zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Zábřeh ze dne 1. 12. 2005, č. j. Soc/552/7695/2005/Dv, kterým žalobci nebyla přiznána dávka sociální péče. V odůvodnění krajský úřad po obsáhlé rekapitulaci průběhu řízení a skutkových zjištění uvedl, že žalobce nelze v souladu s § 1 odst. 1 zákona č. 482/1991 Sb., o sociální potřebnosti, ve znění účinném do 31. 12. 2006, považovat za sociálně potřebného, neboť si

odmítá zvýšit příjem vlastním přičiněním uplatněním nároku na dávky důchodového pojištění (nepožádal o plný invalidní důchod, ani o uvolnění výplaty částečného invalidního důchodu, která mu byla zastavena, protože se nepodrobil lékařskému vyšetření). Žalobce odmítá se správním orgánem spolupracovat (neosvědčil skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku sociální péče), proto není možné posoudit jeho sociální potřebnost. K námitce žalobce, že rozhodnutí je provedeno vyloučenými pracovníky městského úřadu, krajský úřad podotkl, že spisová dokumentace neobsahuje žádné podání, kterým by žalobce správnímu orgánu oznamoval skutečnosti nasvědčující vyloučení jakéhokoliv pracovníka, ani rozhodnutí o tom, že by jakýkoli pracovník městského úřadu byl z tohoto řízení vyloučen. Krajský úřad konstatoval, že není povinen ustanovit účastníku řízení advokáta, ani zasílat spis Krajskému soudu v Ostravě se žádostí žalobce o ustanovení advokáta. Krajský úřad připomněl, že řízení bylo zahájeno podáním žádosti dne 2. 11. 2005 a nebylo pravomocně skončeno před účinností zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, proto odvolací orgán postupuje podle zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*správní řád z roku 1967*“). Krajský úřad rovněž poznamenal, že neobdržel žalobcem zmíněné usnesení, kterým by byli pracovníci krajského úřadu vyloučeni z projednávání a rozhodování ve věcech odvolání žalobce proti rozhodnutím městského úřadu. Krajský úřad po přezkoumání napadeného rozhodnutí zjistil, že prvoinstanční orgán poté, co dal žalobci možnost vyjádřit se k podkladům pro rozhodnutí, doplnil ještě další podklady. Tuto vadu řízení odvolací orgán napravil, když žalobci v rámci odvolacího řízení poskytl možnost vyjádřit se před vydáním rozhodnutí ke všem jeho podkladům. Jelikož krajský úřad neshledal důvody pro změnu nebo zrušení napadeného rozhodnutí, odvolání zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil.

V žalobě proti tomuto rozhodnutí žalobce namítal, že je ve stavu hmotné nouze a krajský úřad mu odmítl poskytnout hmotné zabezpečení, čímž porušil jeho právo zaručené v čl. 30 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Poznamenal, že na krajském soudu je ve stejné věci nevyřízeno na 160 žalob. Žalobce navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil, a žádal o uhrazení majetkové a nemajetkové újmy.

V doplnění žaloby ze dne 6. 2. 2009 žalobce uvedl, že krajský úřad nekriticky přejímá závěr městského úřadu, že si žalobce odmítá zvýšit příjem vlastním přičiněním a že neosvědčil skutečnosti rozhodné pro nárok na dávky. Krajský úřad podle žalobce blíže nezdůvodnil svůj závěr o zákonnosti prvoinstančního rozhodnutí a nepostupoval v odvolacím řízení v souladu s § 89 odst. 2 správního řádu. Napadené rozhodnutí nesplňuje ani náležitosti uvedené v § 68 správního řádu, zejména zde chybí odkaz na podklady, ze kterých správní orgán vycházel, a úvahy, kterými se řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů. Žalobce uzavřel, že ve správním řízení náležitě osvědčil stav hmotné nouze a skutečnosti rozhodné pro přiznání dávky.

Usnesením ze dne 2. 9. 2011, č. j. 38 Cad 1/2006 - 242, Krajský soud v Ostravě ustanovil zástupcem žalobce Mgr. Františka Drlíka, advokáta.

Podáním ze dne 9. 9. 2011 žalobce požádal opravu nesprávností v naposledy zmíněném usnesení. Dále požádal o odročení jednání a přerušení řízení s tím, že *„v téže věci byla KS Ostrava ze dne 30. 11. 2010, č. j. 38 Cad 2/2004 - 272, zrušena prvotní žaloba na*

žalovaného a věc je ve správním řízení“. Současně žalobce poznamenal, že uplatňuje hmotněprávní nároky podle nařízení vlády k provedení zákona č. 198/1993 Sb.

Žalobce poté v podání ze dne 14. 9. 2011 znovu požádal o opravu nesprávností a podotkl, že prvotní rozhodnutí krajského úřadu ve stejné věci zrušil dne 30. 11. 2010 krajský soud a věc je ve správním řízení.

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 27. 9. 2011, č. j. 38 Cad 1/2006 - 268, žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení a České republice se náhrada nákladů řízení nepřiznává. Krajský soud současně přiznal ustanovenému zástupci odměnu, zamítl návrh žalobce na opravu usnesení ze dne 2. 9. 2011 a zamítl rovněž návrh na vydání předběžného opatření. Soud dále vyslovil, že žalobě se nepřiznává odkladný účinek.

V odůvodnění soud uvedl, že zákon o sociální potřebnosti stanoví podmínky, které je třeba pro účely přiznání nároku na dávky sociální péče prokázat; vždy se musí hodnotit celkové sociální a majetkové poměry žadatele, neboť dávky mají pokrýt jen nejzákladnější lidské potřeby. Má-li žadatel schopnost či možnost zabezpečit své základní životní potřeby svými silami, není osobou sociálně potřebnou a nemá nárok na dávky pomoci v hmotné nouzi. Žalobci byl přiznán částečný invalidní důchod, jehož výplata byla od 2. 12. 2003 zastavena, neboť se odmítl podrobit kontrole zdravotního stavu. Žalobce tak odmítl zvýšit si příjem vlastním přičiněním, a proto jej nelze považovat za sociálně potřebného [§ 1 odst. 1 a odst. 3 písm. b) zákona o sociální potřebnosti]. Žalobce není osobou sociálně potřebnou ani podle § 3 odst. 3 písm. a) téhož zákona, neboť nebyl v pracovním nebo obdobném poměru, ani nevykonával samostatnou výdělečnou činnost a nebyl veden v evidenci uchazečů o zaměstnání. Pokud by krajský úřad nepřihlédl k tomu, že výplata důchodu byla zastavena z důvodu jednání žalobce, postup správního orgánu by neodrážel situaci žalobce a systém poskytování dávek sociální péče by ztratil význam uspokojovat životní potřeby osob v určité sociální situaci. Soud uzavřel, že správní orgány nepochybily, pokud vycházely z toho, že žalobci nárok na dávku sociální péče nevznikl. Vada řízení před správním orgánem prvního stupně, který doplňoval dokumentaci o další podklady i poté, kdy dal žalobci možnost se k podkladům vyjádřit, byla napravena v odvolacím řízení a podle názoru soudu neměla vliv na správnost napadeného rozhodnutí. Soud dále poukázal na to, že žalobce odmítl se správním orgánem spolupracovat a na výzvu neosvědčil skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši a výplatu. Návrh na vydání předběžného opatření označil soud za nepřípustný, neboť žalobě lze přiznat odkladný účinek. Návrh na přiznání odkladného účinku žalobce neodůvodnil; soud neshledal důvod pro jeho přiznání. Údaje v odůvodnění usnesení ze dne 2. 9. 2011 měl soud za správné, proto opravu neprovedl.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) obtížně čitelnou kasační stížnost, ve které bez bližší konkretizace uplatnil kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) až d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Konstatoval, že napadený rozsudek je zmatečný, bludný, provedený v jeho nepřítomnosti. Zdůraznil, že prvotní rozhodnutí krajského úřadu bylo zrušeno. Dále podotkl, že uplatňuje své hmotněprávní nároky podle zákona č. 198/1993 Sb. Po odebrání důchodu v roce 1993 soud údajně zadržuje veškerou dokumentaci a Česká správa

sociálního zabezpečení nemůže provádět žádné úkony. Doplnil, že patří pod železniční zdravotnictví a *„ŽLPK“*. Krajský soud se podle stěžovatele neřídil závazným právním názorem a pokynem Nejvyššího správního soudu. Stěžovatel požadoval, aby soud prokázal, proč stěžovatel nepracuje, z čeho žije, kde má příjmy od roku 1986 a kde má vyděláno na jakýkoliv důchod. Zmínil rovněž porušení svých ústavních práv zaručených v čl. 3, čl. 4, čl. 10 a čl. 96 odst. 1, 2 Ústavy České republiky a v čl. 1, čl. 3 odst. 3, čl. 6 odst. 1, čl. 10 odst. 1, čl. 30 odst. 1 a 2, čl. 31, čl. 36 odst. 2, čl. 37 odst. 2 a čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Stěžovatel navrhl, aby byl napadený rozsudek zrušen.

V doplnění kasační stížnosti stěžovatel uvedl, že věc se nachází v režimu správního řízení a jedná se o ní též v řízení vedeném u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 73 Ad 17/2011. Stěžovatel dále konstatoval: *„[v] daném případě došlo k falšování mým podpisů, veřejných listin a listin, které obsahovaly záměrně nepravdivé údaje, pokud jde o mou osobu, popření otcovství před soudem bylo považováno za teroristický čin spáchaný těmi, kteří byli podle zákona č. 198/1993 Sb. prohlášeni za zločince, vrahy a teroristy.“* Navrhl provedení důkazu svědeckou výpovědí p. H., který osobně vedl veškeré útoky proti stěžovateli na rozkaz Krajského soudu v Ostravě a soudkyně JUDr. Drahošové. Namítal, že soud byl povinen řízení přerušit podle § 48 odst. 1 písm. d) a odst. 2 písm. a), b) s. ř. s. Napadené rozhodnutí bylo podle stěžovatele vydáno neveřejně, v jeho nepřítomnosti, ačkoliv k neveřejnému jednání nikdy nepřivolil. Krajský soud porušil ustanovení § 39 odst. 1 a § 64 s. ř. s. a ustanovení § 83 odst. 1, odst. 2 písm. d) a § 103 o. s. ř.

Stěžovatel dále vznesl námitku podjatosti soudců, o které Nejvyšší správní soud rozhodl usnesením ze dne 4. 9. 2012, č. j. Nao 65/2012 - 48. Vyslovil, že soudci Nejvyššího správního soudu JUDr. Dagmar Nygrínová, JUDr. Josef Baxa a JUDr. Jiří Palla nejsou vyloučeni z projednávání a rozhodování věci vedené pod sp. zn. 4 Ads 6/2012.

Vzhledem k tomu, že s účinností od 1. 1. 2012 přešla na základě zákona č. 366/2011 Sb. působnost krajských úřadů rozhodovat o odvolání ve věcech dávek státní sociální podpory, dávek pomoci v hmotné nouzi (dříve dávek sociální péče) a příspěvku na péči na Ministerstvo práce a sociálních věcí, stalo se tímto dnem ministerstvo procesním nástupcem žalovaných krajských úřadů v soudních řízeních v těchto věcech (srov. § 69 s. ř. s., podle kterého *žalovaným je správní orgán, který rozhodl v posledním stupni, nebo správní orgán, na který jeho působnost přešla*). V probíhajícím řízení proto Nejvyšší správní soud namísto Krajského úřadu Olomouckého kraje jednal jako se žalovaným výhradně s Ministerstvem práce a sociálních věcí.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti a v jejím doplnění. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Ačkoliv stěžovatel ve svých podáních odkazuje na § 103 odst. 1 písm. a) až d) s. ř. s., z obsahu těchto podání je zjevné, že se dovolává důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), c) a d) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. *kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení*. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. *kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené zmatečnosti řízení před soudem spočívající v tom, že chyběly podmínky řízení, ve věci rozhodoval vyloučený soudce nebo byl soud nesprávně obsazen, popřípadě bylo rozhodnuto v neprospěch účastníka v důsledku trestného činu soudce.*

Podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. *kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.*

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel podal dne 2. 11. 2005 návrh na zahájení správního řízení, ve kterém uvedl, že je od 1. 12. 2003 ve stavu hmotné nouze bez finančních prostředků a žádá o poskytnutí sociální pomoci ve výši 7.300 Kč na každý měsíc do budoucna. Podotkl, že veškeré písemné záznamy a důkazy jsou na Městském úřadu Zábřeh, a poukázal na vyloučení pracovníků městského úřadu.

Ve správním spisu je založeno rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 27. 10. 2003, č. X, kterým byla stěžovateli od 2. 12. 2003 zastavena výplata částečného invalidního důchodu s odůvodněním, že se nepodrobil vyšetření zdravotního stavu, přestože byl na možnost zastavení výplaty důchodu upozorněn. Ve spisu je dále založeno rozhodnutí Úřadu práce v Šumperku ze dne 6. 12. 2004, č. j. SUB-3625/2004-ZD-KUNERT, kterým byl stěžovatel od 1. 10. 2004 vyřazen z evidence uchazečů o zaměstnání.

Městský úřad Zábřeh přípisem ze dne 4. 11. 2005 vyzval stěžovatele, aby ve lhůtě osmi dnů od doručení výzvy doložil čestné prohlášení o majetku a příjmech. Dále stěžovateli uložil, aby sdělil, jaké opatření učinil k uvolnění svého částečného invalidního důchodu a jakým způsobem a u kterých zaměstnavatelů se ucházel o zaměstnání. Městský úřad stěžovatele upozornil, že jeho žádost o dávku sociální péče bude zamítnuta, pokud ve stanovené lhůtě nepředloží požadované doklady. Tato výzva byla stěžovateli doručena dne 8. 11. 2005.

Přípisem ze dne 16. 11. 2005 upozornil městský úřad stěžovatele, že dne 29. 11. 2005 bude provedeno místní šetření v místě jeho trvalého bydliště. Znovu zdůraznil povinnost žadatele o dávku osvědčit rozhodné skutečnosti, včetně zjištění majetkových poměrů, a poučil o možnosti zamítnutí žádosti. Toto sdělení bylo stěžovateli doručeno dne 21. 11. 2005.

Podle záznamu o sociálním šetření ze dne 29. 11. 2005 stěžovatel nebyl zastižen doma; pracovnice městského úřadu hovořila s jeho manželkou, která sdělila, že odjel k matce, která je v nemocnici po mozkové příhodě. Inkaso je pravidelně hrazeno, v době

šetření bylo v bytě čisto a uklizeno. Záznam podepsala pracovnice městského úřadu a paní A. M.

Městský úřad Zábřeh rozhodnutím ze dne 1. 12. 2005, č. j. Soc/552/7695/2005/Dv, nepřiznal stěžovateli dávku sociální péče. V odůvodnění předeslal, že stěžovatel žádá o dávku sociální péče opakovaně, k žádosti nepřiložil žádné doklady. Náklady na domácnost byly doloženy z dřívějších řízení rozpisem SIPO (zálohové platby na elektřinu a plyn). Dotazem na Českou správu sociálního zabezpečení bylo zjištěno, že stěžovatel nadále odmítá uplatnit zákonné nároky na zvýšení svých příjmů. Městský úřad poukázal na výsledky předchozích sociálních šetření a konstatoval, že stěžovatel nereagoval na výzvu k osvědčení rozhodných skutečností pro nárok na dávku sociální péče a nedoložil požadované doklady. Městský úřad podotkl, že stěžovatel pravidelně měsíčně hradí inkaso, ale odmítá sdělit, kde bere finance na úhradu plynu a elektřiny, a jakým způsobem se stravuje. Na základě zjištěných skutečností městský úřad zhodnotil situaci stěžovatele a shledal, že není důvod pro přiznání dávky sociální péče v mimořádných případech podle § 8a odst. 1 zákona o sociální potřebnosti. Stěžovatel nejeví známky podvýživy a nehrozí mu vážná újma na zdraví. Městský úřad nepovažoval stěžovatele za občana sociálně potřebného, neboť mu Česká správa sociálního zabezpečení zastavila výplatu částečného invalidního důchodu z důvodu neuskutečnění kontrolní lékařské prohlídky pro jeho nespolupráci a tato situace dosud trvá. Městský úřad zdůraznil, že dávka sociální péče může být přiznána a vyplácena nejdříve od počátku měsíce, ve kterém bylo zahájeno řízení o poskytnutí dávky, v tomto případě tedy od počátku listopadu 2005. Dále městský úřad poukázal na to, že příslušné pracovníky nikdo z procesněprávního hlediska nevyloučil.

V odvolání stěžovatel namítal, že rozhodnutí městského úřadu bylo vydáno vyloučenými pracovníky, a žádal o ustanovení advokáta pro řízení. Následně vydal krajský úřad žalobou napadené rozhodnutí o odvolání.

Na základě takto zjištěného skutkového stavu posoudil Nejvyšší správní soud jednotlivé námitky stěžovatele a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou zmatečnosti řízení [§ 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.], kterou však stěžovatel nijak nekonkretizoval. Nejvyšší správní soud nezjistil žádné skutečnosti svědčící o vyloučení soudkyně JUDr. Bohuslavy Drahošové a připomíná, že usnesením ze dne 10. 3. 2010, č. j. Nao 77/2009 - 195, vyslovil, že jmenovaná soudkyně není vyloučena z projednávání a rozhodnutí této věci. Na uvedený závěr Nejvyššího správního soudu nemůže mít žádný vliv ani absurdní tvrzení stěžovatele o údajných teroristických útocích vedených proti jeho osobě na rozkaz krajského soudu a JUDr. Bohuslavy Drahošové.

Nejvyšší správní soud nemohl přisvědčit ani námitkám stěžovatele, v nichž dovozoval vady řízení před soudem ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Jednání krajského soudu, na kterém byl vyhlášen napadený rozsudek, se sice konalo v nepřítomnosti stěžovatele, nicméně stěžovateli žádné právo, ani právo účasti na jednání, upřeno nebylo. Stěžovatel byl k jednání řádně předvolán, o čemž kromě doručenky založené ve spisu (předvolání osobně převzal dne 9. 9. 2011) svědčí i žádost o odročení

jednání doručená soudu dne 13. 9. 2011. Stěžovatel se k jednání dne 27. 9. 2011 nedostavil, proto krajský soud jednal jen v přítomnosti jeho zástupce a zástupce protistrany.

Postup krajského soudu, který žádosti o odročení jednání nevyhověl a jednání provedl v nepřítomnosti stěžovatele, nezakládá vadu řízení podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., neboť nedostaví-li se řádně předvolaný účastník řízení k jednání a svou žádost o odročení zákonným způsobem nedoloží, může soud jednat a rozhodnout v jeho nepřítomnosti (srov. ustanovení § 49 odst. 3 s. ř. s.). Z obsahu předmětné žádosti nevyplývá žádný důvod, pro který by byl krajský soud povinen jednání odročit. Takovým důvodem může být jen překážka, která účastníku řízení brání jednání se zúčastnit, např. zdravotní indispozice, řádně doložená lékařským potvrzením. Stěžovatelem uvedený důvod, že v téže věci Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 30. 11. 2010, č. j. 38 Cad 2/2004 - 272, zrušil prvotní rozhodnutí krajského úřadu a vrátil mu věc k dalšímu řízení, není pro odročení jednání relevantní; stěžovatel naopak mohl tento argument při jednání uplatnit. Krajský soud tedy postupoval správně, nebylo porušeno ani stěžovatelem uváděné ustanovení čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, podle něhož má každý právo, aby jeho věc byla projednána veřejně. Tento požadavek byl naplněn, přičemž jednání se zúčastnil a práva stěžovatele aktivně hájil soudem ustanovený zástupce.

Pochybení krajského soudu neshledal Nejvyšší správní soud ani v tom, že nerozhodl o návrhu stěžovatele na přerušení řízení. Důvod pro přerušení řízení spatřoval stěžovatel v tom, v téže věci již u krajského soudu řízení probíhá, resp. krajský soud zrušil prvotní rozhodnutí krajského úřadu z roku 2003 a věc je ve správním řízení.

Podle § 48 odst. 1 s. ř. s., ve znění účinném do 31. 12. 2011 (v době rozhodování krajského soudu), *předseda senátu řízení usnesením přeruší, jestliže*

a) ve věci byl předložen Ústavnímu soudu návrh podle čl. 95 odst. 2 Ústavy,
b) účastník ztratil procesní způsobilost a není zastoupen,
c) nelze v řízení bez zbytečného odkladu pokračovat s právním nástupcem účastníka,
d) rozhodnutí závisí na otázce, kterou není v tomto řízení soud oprávněn řešit,
e) rozhodl, že požádá Soudní dvůr Evropských společenství o rozhodnutí o předběžné otázce,
f) *stanoví tak tento zákon.*

Podle odst. 2 téhož ustanovení *předseda senátu řízení usnesením může přerušit, jestliže*

a) zjistí, že ve věci byl podán zákonem připouštěný podnět nebo návrh na změnu nebo zrušení rozhodnutí nebo takové řízení bylo zahájeno,
b) zákonný zástupce navrhovatele zemřel nebo ztratil procesní způsobilost,
c) navrhovatel je neznámého pobytu nebo sídla nebo se nemůže řízení účastnit pro překážku trvalejší povahy,
d) senát nebo samosoudce, který má o návrhu rozhodnout, dospěl k závěru, že právní předpis nebo jednotlivé ustanovení, kterého má být ve věci použito, je v rozporu se zákonem, podal-li návrh na zrušení takového právního předpisu nebo jeho jednotlivého ustanovení,
e) senát nebo samosoudce, který má o návrhu rozhodnout, dospěl k závěru, že opatření obecné povahy nebo jeho část, kterého bylo ve věci použito, je v rozporu se zákonem, podá-li návrh na jeho zrušení,

f) *zjistí, že probíhá jiné řízení, jehož výsledek může mít vliv na rozhodování soudu o věci samé nebo takové řízení sám vyvolá.*

Z citovaných ustanovení je zřejmé, že soudní řád správní rozlišuje obligatorní a fakultativní přerušení řízení. Nastane-li některá z okolností uvedených v prvním odstavci, předsedovi senátu vzniká povinnost řízení přerušit. Naopak v situacích popsaných ve druhém odstavci záleží na předsedovi senátu, zda dospěje k závěru, že v řízení je možné pokračovat, nebo zda využije možnosti řízení přerušit. V obou případech se však jedná o postup soudu nezávislý na vůli účastníků řízení; podání stěžovatele, v němž navrhuje přerušení řízení, tudíž nelze považovat za návrh, o kterém by soud měl povinnost rozhodnout. Stěžovatel byl pochopitelně oprávněn upozornit soud na existenci okolností, které vnímal jako důvod pro přerušení řízení, a podat soudu podnět, aby řízení přerušil. Krajskému soudu však nemůže být vytýkáno, pokud o takovémto podnětu samostatně nerozhodl.

Krajský soud pochybil, pokud se k požadavku stěžovatele na přerušení řízení nevyjádřil v odůvodnění napadeného rozsudku. Vzhledem k tomu, že krajský soud řízení nepřerušil a podle názoru Nejvyššího správního soudu důvod pro přerušení nebyl dán, nemůže mít zmíněné nezdůvodnění tohoto postupu vliv na zákonnost napadeného rozsudku. Stěžovatelem uplatněný důvod přerušení řízení neodpovídá žádnému ze zákonných důvodů přerušení. Stěžovatel se patrně domníval, že probíhá jiné řízení, jehož výsledek může mít vliv na rozhodování soudu o věci samé. Nejvyšší správní soud tento náhled nesdílí. Další řízení vedená u krajského soudu, včetně věci vedené pod sp. zn. 38 Cad 2/2004, se týkají dávek sociální péče za jiná období a jejich předmětem je přezkum jiných správních rozhodnutí. O podané žalobě tedy krajský soud mohl rozhodnout nezávisle na tom, zda ještě probíhají nebo s jakými výsledky skončila řízení o dávkách sociální péče za jiná období. Námitka stěžovatele, že krajský soud byl povinen řízení přerušit, proto není důvodná.

Nejvyšší správní soud doplňuje, že stěžovatel sice opakovaně u městského úřadu uplatňoval žádosti o dávku sociální péče od téhož data, tj. od 1. 12. 2003 v souvislosti se zastavením výplaty částečného invalidního důchodu, nicméně městský úřad postupoval správně, pokud o každé žádosti rozhodl v samostatném řízení. Na všechny uplatněné žádosti se totiž vztahuje ustanovení § 94 odst. 3 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném do 26. 2. 2006, podle kterého *dávka, na kterou vzniká nárok rozhodnutím příslušného orgánu, a dávka uvedená v § 80 může být přiznána a vyplácena nejdříve od počátku měsíce, ve kterém bylo zahájeno řízení o poskytnutí této dávky.*

V projednávané věci bylo správní řízení zahájeno podáním žádosti dne 2. 11. 2005. Správní orgán tudíž postupoval správně, pokud žádost stěžovatele posuzoval ve vztahu k období měsíce listopadu 2005. Předchozí žádosti a o nich běžící řízení (každé se vztahovalo k jinému časovému úseku) pak nemohly být pokládány za překážku probíhajícího řízení či překážku věci rozhodnuté, neboť nešlo o věci totožné. Stejně tak nejde o totožnou věc z hlediska soudního řízení, neboť totožnost věci je dána nejen totožností účastníků řízení, ale i totožností přezkoumávaného správního rozhodnutí, tj. v dané věci rozhodnutí Krajského úřadu Olomouckého kraje ze dne 13. 1. 2006, č. j. KUOK/37900/05/OSV-DS/7025/SD-256, o odvolání stěžovatele ve věci žádosti ze dne 1. 11. 2005. Žádné jiné soudní řízení,

jehož předmětem by byl přezkum téhož správního rozhodnutí, neprobíhalo a nebyla dána ani překážka věci pravomocně rozsouzené.

V souhrnu lze uzavřít, že krajský soud nikterak nezkrátil právo stěžovatele na spravedlivý proces a nedošlo ani k porušení čl. 96 odst. 2 Ústavy České republiky nebo čl. 36 až 38 Listiny základních práv a svobod.

Nejvyšší správní soud dále zkoumal zákonnost napadeného rozsudku z hlediska správnosti posouzení právních otázek soudem. Stěžovatel v tomto ohledu pouze obecně konstatoval, že napadený rozsudek je bludný. Této námitce Nejvyšší správní soud nepřisvědčil, naopak se ztotožnil se závěrem krajského soudu, že stěžovatele nebylo možno k datu podání žádosti pokládat za sociálně potřebného.

Podle § 1 odst. 1 zákona o sociální potřebnosti *občan se považuje za sociálně potřebného, jestliže jeho příjem nedosahuje částek životního minima stanovených zvláštním zákonem (dále jen „částky životního minima“) a nemůže si tento příjem zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů vlastním přičiněním.*

Ve správním řízení bylo bezpečně prokázáno, že stěžovatel si mohl v době podání žádosti zvýšit příjem vlastním přičiněním, pokud by odstranil překážku bránící výplatě částečného invalidního důchodu. Stěžovatel se totiž odmítl podrobit kontrolní lékařské prohlídce zdravotního stavu v roce 2003, a proto mu byla výplata částečného invalidního důchodu zastavena. Je nepochybné, že v době podání žádosti stěžovatel tuto dávku nepobíral, pobírat ji však mohl, pokud by se vyšetření zdravotního stavu příslušnými orgány sociálního zabezpečení podrobil. Provedení kontrolní prohlídky nebránila žádná objektivní okolnost; překážku nelze spatřovat ani v nepodloženém tvrzení stěžovatele, že po odebrání důchodu v roce 1993 zadržoval soud veškerou dokumentaci a Česká správa sociálního zabezpečení nemohla provádět žádné úkony. Stěžovatelem naznačený stav totiž nemohl přetrvávat do doby rozhodování správních orgánů, neboť již dne 27. 10. 2003 musela mít Česká správa sociálního zabezpečení spis stěžovatele k dispozici, aby mohla rozhodnout o zastavení výplaty částečného invalidního důchodu. Pokud by se dávkový spis v době podání případné žádosti o uvolnění výplaty tohoto důchodu nacházel u soudu, Nejvyšší správní soud nepochybuje o tom, že příslušný soud by na žádost České správy sociálního zabezpečení dávkový spis vrátil a rozhodnutí o žádosti stěžovatele by umožnil. Na základě uvedených skutečností lze uzavřít, že stěžovatele nebylo možné považovat za sociálně potřebného.

Nejvyššímu správnímu soudu je ostatně z jeho vlastní činnosti známo, že stěžovateli byla posléze výplata částečného invalidního důchodu uvolněna a Česká správa sociálního zabezpečení mu důchod vyplatila zpětně za dobu od 1. 12. 2003. Stalo se tak rozhodnutím ze dne 4. 9. 2007, č. X. Doplacená částka pokryla i dobu, která je předmětem tohoto řízení, tj. dobu po podání žádosti ze dne 1. 11. 2005.

Dávka sociální péče nemohla být stěžovateli přiznána také proto, že odmítáním součinnosti se správními orgány nesplnil ani požadavky ustanovení § 7 odst. 1 zákona o sociální potřebnosti, podle kterého *žadatel o dávku sociální péče nebo příjemce dávky sociální péče je povinen osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu, dát*

písemně souhlas k ověření těchto skutečností a na výzvu se osobně dostavit k příslušnému orgánu, nebrání-li tomu těžko překonatelné překážky, zejména zdravotní stav. Tato povinnost platí obdobně pro společně posuzované osoby.

Ustanovení čl. 30 odst. 3 Listiny základních práv a svobod počítá s tím, že podrobnosti týkající se práva na pomoc v hmotné nouzi upraví zákon. V době rozhodování správních orgánů se jednalo mimo jiné o zákon o sociální potřebnosti, jehož podmínkám stěžovatel navzdory poučením a pokusům o součinnost ze strany správních orgánů nevyhověl. K porušení jeho ústavního práva na pomoc v hmotné nouzi tudíž nemohlo dojít.

Nejvyšší správní soud se nezabýval tvrzeným porušením dalších ustanovení Ústavy zmíněných v kasační stížnosti a jejím doplnění, neboť stěžovatel neuvedl, v čem konkrétně měla tato porušení spočívat. Upozornění stěžovatele, že uplatňuje své hmotněprávní nároky podle zákona č. 198/2003 Sb., nemá k projednávané věci žádný vztah. Relevantní není ani jeho nepodložené tvrzení o falšování podpisů a listin, včetně vyjádření k popření otcovství.

Požaduje-li stěžovatel po soudu, aby prokázal, proč stěžovatel nepracuje, z čeho žije, kde má příjmy od roku 1986 a kde má vyděláno na jakýkoliv důchod, Nejvyšší správní soud konstatuje, že povinnost osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku a její výplatu nese stěžovatel, nikoliv soud. Krajský soud je povolán k tomu, aby v mezích žalobních bodů přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí správního orgánu, což v projednávané věci beze zbytku splnil. Prokazování stěžovatelem vyjmenovaných okolností nepřísluší ani Nejvyššímu správnímu soudu, jehož úkolem je toliko posouzení důvodnosti kasační stížnosti.

Stěžovatel dále žádal o předvolání několika svědků, aniž osvětlil, jaké skutečnosti by měly jejich výpovědi prokázat. Nejvyšší správní soud shledal, že krajský soud náležitě zjistil skutkový stav a výslech navrhovaných svědků nemůže nijak ovlivnit jeho závěr o správnosti a zákonnosti rozhodnutí krajského úřadu. Návrhu stěžovatele proto Nejvyšší správní soud nevyhověl.

Za této situace Nejvyšší správní soud uzavírá, že napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 9. 2011, č. j. 38 Cad 1/2006 - 268, není zmatečný, nepřezkoumatelný a netrpí ani vadou nesprávného posouzení právní otázky. Kasační námitky nejsou důvodné, a proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl jako nedůvodnou.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. za použití ustanovení § 120 téhož zákona. Protože stěžovatel nebyl v řízení úspěšný a žalovanému ze zákona náhrada nákladů řízení nepřísluší, bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odměna soudem ustanovenému zástupci stěžovatele Mgr. Františku Drlíkovi, advokátovi byla stanovena podle vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní

tarif), ve znění pozdějších předpisů. Ustanovenému zástupci náleží odměna za jeden úkon právní služby ve výši 500 Kč podle § 9 odst. 2 a § 7 advokátního tarifu [doplnění kasační stížnosti podle § 11 odst. 1 písm. d) této vyhlášky] a režijní paušál podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu ve výši 300 Kč za každý úkon, celkem tedy 800 Kč. Zástupce stěžovatele je plátcem daně z přidané hodnoty, a proto se podle § 35 odst. 8 s. ř. s. odměna zvyšuje o částku odpovídající této dani, která činí 20 % z 800 Kč, tj. 160 Kč. Zástupci stěžovatele bude vyplacena částka 960 Kč z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí. Náklady právního zastoupení stěžovatele, který je osvobozen od soudních poplatků, nese stát (srov. § 35 odst. 8 a § 60 odst. 4 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. září 2012

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu